

Domov > ... > Mreža Usposabljanja, Pravosodne Mreže In Agencije > Usposabljanje Delavcev V Pravosodju Nacionalni Sistemi Usposabljanja > Začetno Usposabljanje Sodnikov In Tožilcev V Evropski Uniji > >
Czechia

Začetno usposabljanje sodnikov in tožilcev v Evropski uniji

Vsebino zagotavlja
Češka

Češka

Splošni opis

Na Češkem začetno usposabljanje zagotavlja [češka pravosodna akademija](#).

Pravosodna akademija zagotavlja začetno usposabljanje za pripravnike, in sicer sodniške pripravnike (prihodnje sodnike) in tožilske pripravnike (prihodnje tožilce), od nedavnega pa tudi za kandidate za sodnike (prihodnje sodnike).

Sodniški in tožilski pripravniki opravijo triletno pripravništvo, med katerim opravljajo delo na sodišču/državnem tožilstvu in se udeležujejo usposabljanj, ki jih organizirajo pravosodna akademija in sodišča/državna tožilstva. S spremembo zakona o sodiščih in sodnikih (št. 6/2002 zb.) je bilo s 1. januarjem 2022 ukinjeno delovno mesto sodniškega pripravnika. Sodniški pripravniki, ki so bili sprejeti v pripravništvo pred tem datumom, bodo svoje pripravništvo zaključili v skladu z obstoječim načrtom pripravništva.

Z zgoraj navedeno spremembo je bil uveden nov institut kandidata za sodnika. Kandidat za sodnika opravi enoletno usposabljanje, katerega namen je kandidata čim bolj pripraviti za opravljanje sodniške funkcije. To se zagotavlja z delom v različnih oddelkih sodišč prve stopnje in pritožbenih sodišč ter z udeležbo na izobraževalnih dogodkih pravosodne akademije, ki večinoma potekajo v obliki praktičnih seminarjev. Udeležba na nekaterih seminarjih pravosodne akademije je za kandidate za sodnike obvezna. Trenutno na nekaterih sodiščih potekajo prvi izbirni postopki za kandidate za sodnike. Pričakuje se, da bo ob koncu te prve faze izbirnega postopka leta 2022 na Češkem približno 30 kandidatov za sodnike. Nadaljnji izbirni postopki bodo potekali jeseni 2022. Dne 1. januarja 2022 se je usposabljal 74 tožilskih pripravnikov.

Za pravni okvir za začetno usposabljanje kandidatov za sodnike glej zakon št. 6/2002 zb. o sodiščih, sodnikih, sodnikih porotnikih in upravljanju sodišč, kakor je bil spremenjen (<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-6>), in uredbo št. 516/2021 zb. o izboru, pripravništvu in preverjanju kandidatov za sodnike, kakor je bila spremenjena (<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-516>). Za pravni okvir za začetno usposabljanje tožilskih pripravnikov glej zakon št. 283/1993 zb. o državnem tožilstvu, kakor je bil spremenjen (<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-283>), in uredbo št. 383/2017 zb. o izboru, pripravništvu in preverjanju tožilskih pripravnikov.

Dostop do začetnega usposabljanja

Izbirni postopek za sprejem v pripravništvo za tožilskega pripravnika razpiše okrožni državni tožilec v posvetovanju z ministrstvom za pravosodje, kadar je treba zapolniti prosta mesta za tožilske pripravnike. Tožilski pripravnik mora izpolnjevati naslednje pogoje: imeti mora državljanstvo Češke republike, polno pravno in poslovno sposobnost, dobro ime in univerzitetno diplomu iz prava, pridobljeno na Češkem. Izbirni postopek vključuje pisni preizkus, razgovor in psihološki pregled. Pri pisnem preizkusu in razgovoru se preverjata kandidatovo strokovno znanje in sposobnost za sprejem v pripravništvo. Uspešno opravljen pisni preizkus je pogoj za napredovanje v ustni del izbirnega postopka. Izpitna komisija rezultat razgovora predloži okrožnemu

državnemu tožilcu, ki uspešnega kandidata sprejme v triletno pripravništvo.

Izbirni postopek za sprejem v pripravništvo za kandidata za sodnika razpiše predsednik okrožnega sodišča, kadar je treba zapolniti prosta mesta za kandidate za sodnika. Kandidat za sodnika mora izpolnjevati naslednje pogoje: imeti mora državljanstvo Češke republike, univerzitetno diplomu iz prava, pridobljeno na univerzi na Češkem, opravljen strokovni pravosodni izpit (ali drug primerljiv strokovni izpit), pravno in poslovno sposobnost ter dobro ime, izkušnje in moralne lastnosti, ki zagotavljajo, da bo ustrezno opravljal funkcijo, biti mora izbran v izbirnem postopku za kandidata za sodnika in priseči pri predsedniku okrožnega sodišča. Izbirni postopek je sestavljen iz pisnega dela, psihološkega pregleda in razgovora. Pisni del vključuje študije primerov na osnovni ravni zahtevnosti na področju civilnega prava, kazenskega prava, upravnega prava in insolvenčnega prava ter vprašanja, s katerimi se preverja sposobnost logičnega sklepanja. Pisni del izbirnega postopka zagotavlja in organizira pravosodna akademija. Uspešno opravljen pisni preizkus je pogoj za napredovanje v ustni del izbirnega postopka. Kandidat, ki napreduje v ustni del izbirnega postopka, mora pred pripustitvijo k ustnemu delu izbirnega postopka opraviti psihološki pregled. Rezultat psihološkega pregleda je eden od dokumentov, ki se predložijo izbirni komisiji. Člani izbirne komisije postavljajo vprašanja, ki se nanašajo na pisni del izbirnega postopka, ter vprašanja, ki se nanašajo na kandidatovo strokovno znanje in osebne lastnosti. Vsak član komisije kandidatu dodeli od 0 do 10 točk. Pri tem se upoštevajo vsi dokumenti, ki so na voljo izbirni komisiji, rezultati pisnega dela, ki ga je opravil kandidat, rezultati njegovega psihološkega pregleda in njegovi odgovori v ustnem delu izbirnega postopka, vključno z njegovo splošno predstavitevjo in izražanjem. Rezultate izbirnega postopka za mesto kandidata za sodnika predsednik okrožnega sodišča v psevdonimizirani obliki objavi na spletišču sodišča.

Oblika in vsebina začetnega usposabljanja

Začetno usposabljanje tožilskih pripravnikov traja tri leta. V tem času se lahko udeležujejo tečajev usposabljanja, ki jih ponuja pravosodna akademija in so oblikovani posebej za to ciljno skupino.

Ti vključujejo seminarje o uporabi materialnega in procesnega prava, prilagoditvene tečaje, delavnice in spletne seminarje. Tožilski pripravniki imajo tudi dostop do različnega gradiva za učenje na daljavo, video tečajev, metodologij ali posnetkov predavanj v obliki zvočnih knjig. Prilagoditveni tečaj, ki je obvezen, poteka v prvih šestih mesecih začetnega usposabljanja. Njegov cilj je seznaniti novozaposlene tožilske pripravnike z vsebino pripravništva in osnovno zakonodajo, ki ureja delo tožilstva. Med dejavnostmi usposabljanja, ki so na voljo tej ciljni skupini, so tudi simulirana sojenja, seminar s poudarkom na praktičnem usposabljanju na področju izrekanja kazni, redni seminarji, osredotočeni na spremembe kazenske zakonodaje, in zaključni pripravljalni tečaji za zaključni strokovni izpit. Vsak tožilski pripravnik ima na tožilstvu mentorja, ki s strokovnega in pedagoškega vidika nadzoruje raven pripravništva. Mentor tudi usmerja pripravnike pri spoznavanju načel poklicne etike. Mentor je izbran izmed najbolj izkušenih tožilcev, imenuje in razreši pa ga okrožni državni tožilec.

Kandidat za sodnika se mora med enoletnim začetnim usposabljanjem udeležiti določenih seminarjev. Med obveznimi seminarji je uvodni seminar, na katerem se novi kandidati za sodnike seznanijo z delovanjem sodstva in temelji poklicne etike. Nato se mora kandidat za sodnika udeležiti petdnevnega praktičnega interaktivnega seminarja o civilnem postopku, imenovanega „Postopek od vložitve tožbe do razglasitve sodbe“, ki se osredotoča na civilni postopek pred civilnim sodiščem prve stopnje. Udeležiti se mora tudi interaktivnega seminarja o kazenskem postopku, imenovanega „Postopek od vložitve obtožnice do razglasitve sodbe“, ki se osredotoča na postopek pred kazenskim sodiščem prve stopnje. Nato se mora udeležiti ene simulirane obravnave, in sicer „simulirane civilne obravnave“ ali „simulirane kazenske obravnave“. Te simulirane obravnave potekajo v simulirani sodni dvorani in temeljijo na aktivni vlogi udeležencev. Kandidati za sodnike se lahko poleg obveznih seminarjev udeležijo tudi izbirnih seminarjev. Ti seminarji so osredotočeni na predstavitev v sodni dvorani, osnove retorike in učinkovite komunikacije, pisne spretnosti in praktične nasvete o uporabi glavnih pravnih informacijskih sistemov. Seminar „Upravno pravosodje“ je namenjen pripravi prihodnjih upravnih sodnikov. Kandidatom so na voljo tudi številna študijska gradiva, metodološke smernice in videoposnetki za e-učenje. Udeležijo se lahko tudi drugih dogodkov usposabljanja, ki jih ponuja pravosodna akademija in so namenjeni drugim ciljnim skupinam.

Tudi kandidat za sodnika ima med celotnim pripravništvom na sodišču mentorje, ki s strokovnega in pedagoškega vidika nadzorujejo raven pripravništva. Kandidat za sodnika ima mentorja v vseh oddelkih sodišča, v katerih dela. Mentorji so sodniki, ki jih imenuje in razreši predsednik okrožnega sodišča. Mentorji pripravijo tudi oceno uspešnosti kandidata za sodnika v zadevnem oddelku.

Zaključek začetnega usposabljanja in postopka pridobivanja kvalifikacij

Začetno usposabljanje tožilskega pripravnika traja tri leta. Po opravljenem triletnem pripravništvu tožilski pripravnik opravlja zaključni izpit, ki je sestavljen iz pisnega preizkusa in razgovora pred izbirno komisijo. V pisnem delu zaključnega izpita tožilski pripravnik pripravi obtožnico, drugo odločbo ali predlog v kazenski zadevi ali predlog v civilni zadevi, v kateri ima državni tožilec pristojnost za ukrepanje, in pritožbo zoper odločbo sodišča prve stopnje. V ustnem delu zaključnega izpita se preverja kandidatovo poznavanje:

1. ustavnega prava,
2. civilnega materialnega in procesnega prava,
3. delovnega prava in prava socialne varnosti,
4. družinskega prava,
5. kazenskega materialnega in procesnega prava,
6. gospodarskega prava,
7. upravnega pravosodja ter upravnega materialnega in procesnega prava,
8. finančnega prava,
9. notarskega prava in zakonika o izvršbi,
10. poslovnih sodišč in državnih tožilcev, njihovih notranjih pravilnikov ter organizacije sodišč in državnih tožilcev.

Kandidati pridobijo tudi osnovno znanje o pravu Evropske unije in temeljnih virih mednarodnega prava. Upoštevajo se tudi kandidatovo splošno poznavanje pravnega sistema in poslovnika državnega tožilstva, njegova sposobnost, da pravilno uporablja in razlaga pravne določbe, ter njegovo besedno izražanje. Ocena zaključnega izpita je „odlično usposobljen“, „usposobljen“ in „ni usposobljen“. Uspešni kandidat od ministrstva za pravosodje prejme potrdilo o opravljenem zaključnem izpitu. Uspešno opravljen zaključni izpit je pogoj za poznejše opravljanje funkcije državnega tožilca. Pogoji za opravljanje funkcije tožilca so: državljanstvo Češke republike, pravna in poslovna sposobnost, dobro ime, starost najmanj 25 let, univerzitetna diploma iz prava, pridobljena na univerzi na Češkem, opravljen zaključni izpit, moralne lastnosti, ki zagotavljajo, da bo ustrezno opravljal funkcijo, ter privolitev v imenovanje za tožilca in dodelitev določenemu tožilstvu. Državnega tožilca za nedoločen čas imenuje minister za pravosodje na predlog vrhovnega državnega tožilca.

Usposabljanje kandidata za sodnika traja eno leto. Ob koncu tega obdobja se lahko kandidat za sodnika prijavi na izbirni postopek za mesto sodnika, ki ga razpiše minister za pravosodje. Na izbirni postopek za mesto sodnika se lahko poleg kandidatov za sodnika prijavijo tudi druge osebe, na primer osebe, ki so pet let opravljele funkcijo državnega tožilca, odvetnika, notarja, sodnega izvršitelja in sodnika ustavnega sodišča, ter osebe, ki so deset let opravljele pravniško ali znanstveno ali pedagoško dejavnost na pravnem področju, povezanem z dejavnostmi odločanja sodišč. Izbirni postopek je sestavljen iz pisnega in ustnega dela. Pisni del izbirnega postopka organizira pravosodna akademija in vključuje študije primerov na višji ravni zahtevnosti na področju civilnega prava, kazenskega prava, upravnega prava, insolvenčnega prava in ustavnega prava. S pisnim delom izpita se preverjata kandidatovo strokovno znanje in sposobnost za opravljanje sodniške funkcije. Kandidat, ki uspešno opravi pisni preizkus in napreduje v ustni del, mora pred pripustitvijo k ustnemu delu izbirnega postopka opraviti psihološki pregled (če ga še ni opravil v izbirnem postopku za mesto kandidata za sodnika). Ustni del izbirnega postopka za mesto sodnika se opravi v obliki razgovora. Izbirno komisijo sestavlja pet članov (sodniki in strokovnjaki z ministrstva za pravosodje). Med razgovorom člani izbirne komisije postavljajo vprašanja, ki se nanašajo na pisni del izbirnega postopka, ter vprašanja, ki se nanašajo na strokovni vidik opravljanja sodniške funkcije in osebne kvalifikacije kandidata. Vsak član izbirne komisije kandidatu dodeli od 0 do 10 točk, pri čemer upošteva dokumente, ki so na voljo izbirni komisiji, rezultate pisnega dela, ki ga je opravil kandidat, rezultate njegovega psihološkega pregleda in njegove odgovore v ustnem delu izbirnega postopka, vključno z njegovim splošnim vedenjem in izražanjem. Od števila dodeljenih točk je odvisen uspeh ali neuspeh kandidata v izbirnem postopku. Uspešno opravljen izbirni postopek za sodnike je pogoj za morebitno opravljanje sodniške funkcije. Ob imenovanju mora biti kandidat star najmanj 30 let. Sodnika na funkcijo imenuje predsednik republike.

Zadnja posodobitev: 22/11/2024

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

